ECLI:LV:AT:2018:1207.C04292708.2.S
Lieta Nr. C04292708, SKC-276/2018
Civillietu departaments

**Latvijas Republikas Senāts**
**SPRIEDUMS**
Rīgā 2018.gada 7.decembrī

Tiesa šādā sastāvā: senatori Valerijans Jonikāns, Vanda Cīrule, Aivars Keišs

rakstveida procesā izskatīja civillietu sakarā ar atbildētājas Jūrmalas pilsētas domes kasācijas sūdzību un prasītājas SIA „Beteks NK" pretsūdzību par Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 13.jūnija spriedumu SIA „Beteks NK" prasībā pret Jūrmalas pilsētas domi par zaudējumu piedziņu.

**Aprakstošā daļa**

[1] Starp Jūrmalas pilsētas domi kā iznomātāju un SIA „Beteks NK" /datums/noslēgti zemes nomas līgumi, ar kuriem nomniekam iznomāti zemes gabali:

- /adrese A/, /adrese B/, /adrese C/, daudzdzīvokļu dzīvojamā kompleksa un darījumu iestāžu kompleksa būvniecībai un uzturēšanai;
- /adrese D/, daudzfunkcionāla sabiedriska objekta būvniecībai un uzturēšanai.

[2] SIA „Beteks NK" 2008.gada 21.augustā cēlusi tiesā prasību pret Jūrmalas pilsētas domi, kurā lūgusi uzlikt par pienākumu Jūrmalas pilsētas domei izpildīt ilgstoši pārkāptās nomas līgumu 2.1.punkta saistības un novērst turpmāko to pārkāpumu, minot prasījumus attiecībā uz nomas maksu, lūdzot uzlikt par pienākumu atbildētājai pieņemt tiesas spriedumam sekojošā kārtējā atbildētājas domes sēdē vienu no prasībā minētiem lēmumiem.

[3] Prasības pieteikuma papildinājumos un grozījumos, kas iesniegti 2008.gada 22.oktobrī un 2015.gada 29.aprīlī, pamatojoties uz Civillikuma 1775., 1779., 1759.panta 1.punktu, 1765.panta pirmo daļu, 2128.pantu, 2130.panta pirmo daļu, 2134., 2135.pantu, lūgts piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai zaudējumus 2 727 739 EUR apmērā, likumiskos nokavējuma procentus 6% gadā no zaudējumu summas 2 727 739 EUR par laika posmu no 2008.gada 21.oktobra līdz sprieduma izpildei, kā arī piedzīt tiesāšanās un ar lietas vešanu saistītos izdevumus.

Prasības grozījumos norādīti šādi apstākļi.

[3.1] Prasītāja kā nomniece un atbildētāja kā iznomātāja noslēgušas zemes nomas līgumus par neapbūvēto zemes gabalu /adrese D/, /adrese A/, /adrese B/, /adrese C/ nomu ar apbūves tiesībām. Atbildētāja noslēgtajos nomas līgumos ir prettiesiski apsolījusi un nodevusi prasītājai zemes gabalu apbūves tiesības, kuras nemaz nepastāv un kuras atbildētāja nemaz nebija tiesīga ne apsolīt, ne nodot.

Spēkā ir stājušies tiesu spriedumi, kuros atzīts, ka atbildētāja prettiesiski nostiprinājusi iznomātos zemes gabalus uz sava vārda zemesgrāmatā, prettiesiski tos iznomājusi, nomas līgumi atzīti par spēkā neesošiem. Proti, ar Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2012.gada 11.jūnija spriedumu lietā Nr. C04211709 ir atzīts par spēkā neesošu zemes nomas līgums par zemes gabala /adrese A/, /adrese B/, /adrese C/ iznomāšanu, savukārt ar minētās tiesas 2012.gada 22.novembra spriedumu lietā Nr. C04327208 par spēkā neesošu atzīts nomas līgums attiecībā uz zemes gabalu /adrese D/.

Tāpat arī ar Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 19.decembra spriedumu atcelta no pieņemšanas brīža Jūrmalas pilsētas domes būvvaldes /datums/izsniegtā būvatļauja mazstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas /adrese B/, būvniecībai.

[3.2] Prasītājai nav nomas līgumos paredzēto zemes gabalu apbūves tiesību un, saskaņā ar spēkā esošo Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojumu, visu četru iznomāto zemes gabalu atļautā izmantošana visu laiku ir bijusi dabas pamatnes teritorija, būvniecība iznomātajos zemes gabalos nav iespējama.

[3.3] Pamatojoties uz nomas līgumiem un atbildētājas izsniegtajām atļaujām, prasītāja veikusi būvprojektēšanas darbus, būvniecības sagatavošanas darbus, kā arī reklāmas, mārketinga un tiesiskos pasākumus, kas vērsti uz būvējamo dzīvokļu un nedzīvojamo telpu pārdošanu, kā rezultātā prasītājai radušies izdevumi (zaudējumi). Prasītājas izdevumus (zaudējumus) radījuši arī nomas maksas un nekustamā īpašuma nodokļa maksājumi, kā arī administratīvās izmaksas.

[3.4] Zemes gabalu apbūves projekta attīstīšana nomā saņemtajos zemes gabalos ir bijusi vienīgā prasītājas saimnieciskā darbība kopš nomas līgumu noslēgšanas. Prasītājas ieguldītie izdevumi ir bijuši nepieciešami un obligāti veicami, jo process sastāv no atsevišķām stadijām, proti, būvprojekta izstrādes, ieskaitot inženierizpētes darbus, būvprojekta saskaņošanas būvvaldē un būvatļaujas saņemšanas, būvniecības, uzbūvētās ēkas nodošanas ekspluatācijā, apbūves teritorijas sagatavošanas, inženierkomunikāciju pieslēgšanas. Visi izdevumi, kas ir ievērojami lieli, ir jāsedz būvniecības pasūtītājam - prasītājai.

Veikto ieguldījumu apmērs uz 2008.gada 30.septembri ir 1 907 483,59 Ls (2 714 104,63 EUR), to apliecina banku kontu izraksti.

[3.5] Prasītājai nebija nekādu ienākumu avotu un ieguldījumus veica citas personas, galvenais kreditors apbūves projektu attīstīšanai ir tā pašreizējais dalībnieks SIA „Manutent Latvia".

[4] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 4.novembra spriedumu prasība apmierināta daļēji. Tiesa no Jūrmalas pilsētas domes par labu SIA „Beteks NK" piedzinusi zaudējumus 2 396 325 EUR apmērā un likumiskos 6% gadā par laika posmu no 2008.gada 21.oktobra līdz pilnīgai sprieduma izpildei vai līdz brīdim, kad procenti sasniedz pamatparāda summu.

No atbildētājas par labu prasītājai tiesa piedzinusi izdevumus par advokāta pakalpojumiem 59 908 EUR, tiesas izdevumus 6972,79 EUR.

Tiesa spriedumā atsaukusies uz Civillikuma 1587.pantā noteikto par pienākumu, ko atbildētājam uzliek tiesīgi noslēgts līgums, 1770., 1774., 1779.pantu par zaudējumiem un to atlīdzināšanas pienākumu, 1649.panta otro daļu par neuzmanību kā vainu no līguma izrietošajās attiecībās, 2128.pantu par nomas līgumiem, 2131.pantu par to, ka iznomātājs vai izīrētājs nedrīkst ne pats traucēt lietas vai tās augļu lietošanu, ne atļaut citiem to darīt, 2135.pantā noteikto par atbildību par lietas trūkumiem, 2130.pantu par lietas nodošanu, 2134.pantu par lietas nodošanu ar visiem tās piederumiem tādā stāvoklī, ka nomnieks var no tās iegūt visu to labumu, kādu viņam bijusi tiesība sagaidīt.

Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[4.1] Atbildētāja nav izpildījusi Civillikuma 2130., 2134.pantu, nomas līgumu 1.1., 2.1., un 4.1.punktā paredzēto, jo ar likumīgu spēku ieguvušajiem tiesas spriedumiem par spēkā neesošiem atzītas atbildētājas īpašuma tiesības uz iznomātajiem zemes gabaliem un abi nomas līgumi, kā arī 2008.gada 8.janvāra būvatļauja Nr./numurs/ attiecībā uz zemes gabalu /adrese B/.

Atbildētājai nebija tiesību noteikt, ka iznomātajos zemes gabalos ir atļauta būvniecība, jo tie atrodas applūstošās teritorijās. Nav pamatots atbildētājas arguments, ka nomas līgumu noslēgšanas brīdī ar tiem viss bijis kārtībā, ka izmaiņas radušās vēlāk, jo ar lietas faktiskajiem

apstākļiem pierādīts, ka trūkumi pašvaldības īpašuma tiesībās, gan iespējā apbūvēt šo zemi, pastāvējuši jau nomas līgumu noslēgšanas laikā, un atbildētājam bija jāzina kā reģistrējamas īpašuma tiesības uz pašvaldības vārda zemesgrāmatā, kā arī jābūt kompetentai par teritoriālo apbūvi un zonējumu, applūstošajām teritorijām.

Prasītāja paļāvās uz zemesgrāmatā nostiprinātajām atbildētājas īpašuma tiesībām.

Jūrmalas pilsētas dome ir rīkojusies augstākā mērā vieglprātīgi un nevērīgi, pieļaujot rupju neuzmanību Civillikuma 1645.panta izpratnē, kas zaudējumu atlīdzības un citu civiltiesisku seku ziņā pilnīgi pielīdzināma ļaunam nolūkam.

[4.2] Prasītāja tiesiski paļāvās uz ierakstiem zemesgrāmatā par atbildētājas īpašuma tiesībām uz zemesgabaliem saskaņā ar Zemesgrāmatu likuma 1.pantu. Prasītājai nevarēja rasties šaubas par atbildētājas tiesībām organizēt konkursu par zemes gabalu iznomāšanu, slēgt nomas līgumus, izsniegt projektēšanas uzdevumus, akceptēt būvprojektu un izsniegt būvatļauju, jo atbildētāja ir pašvaldība, un tās rīcība nav apšaubāma.

Nepamatots ir atbildētājas arguments, ka ar spriedumu civillietā Nr.C04211709 (Rīgas tiesu apgabala prokuratūras valsts interesēs Finanšu ministrijas personā prasībā pret Jūrmalas pilsētas domi par īpašuma tiesību atzīšanu par spēkā neesošu attiecībā uz nekustamo īpašumu /adrese A/, /adrese B/ un /adrese C/, kā arī attiecīgo nomas līgumu atzīšanu par spēkā neesošiem) būtu konstatēta prasītājas prettiesiska rīcība un šis secinājums spriedumā būtu saistošs šajā lietā, jo Civilprocesa likuma 96.panta otrā daļa nosaka, ka vienīgi fakti, nevis to juridiskais vērtējums, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

Tāpat arī atbildētājas arguments, ka prasītājas veiktie grunts nomaiņas un eksperimentālo pāļu dzīšanas darbi bijuši prettiesiski, nav pamatots, jo lietā ir konstatēts, ka šie darbi veikti, saskaņā ar atbildētājas Būvvaldes izsniegtajām rakšanas darbu atļaujām Nr./numurs/ un Nr./numurs/, savukārt Valsts būvinspekcijas /datums/vēstule Nr. /numurs/ nav atzīstama par administratīvu aktu, kas apturētu šādu atļauju.

[5] Izskatot lietu apelācijas kārtībā, Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2016.gada 13.jūnija spriedumu prasību apmierinājusi daļēji.

Tiesa nospriedusi piedzīt no Jūrmalas pilsētas domes par labu SIA „Beteks NK" zaudējumus 1 665 495,13 EUR, likumiskos 6% gadā par laiku no 2008.gada 21.oktobra līdz 2016.gada 13.jūnijam 525 420,50 EUR un tiesas izdevumus: valsts nodevu 4245,92 EUR un ar lietas vešanu saistītos izdevumus par advokāta pakalpojumiem 97 013,23 EUR.

Tiesas spriedums pamatots ar šādiem argumentiem.

[5.1] Nekustamos īpašumus /adrese A/, /adrese B/,/adrese C/, /adrese D/, atbildētāja īpašumā ieguva prettiesiski, tādēļ tai nebija tiesību rīkoties ar zemes gabaliem, arī iznomāt tos.

Tā kā pušu noslēgtie nomas līgumi atzīti par spēkā neesošiem atbildētājas prettiesiskas rīcības dēļ, saskaņā ar Civillikuma 1775.pantu zaudējums nav nejaušs un ir jāatlīdzina.

[5.2] Kritiski vērtējami atbildētājas argumenti par prasītājas prettiesisku rīcību. Prasītāja paļāvās uz pašvaldības rīcību, noslēdza nomas līgumus uz pašvaldības izvirzītajiem nosacījumiem, saņēma akceptu būvdarbu projektēšanai, saņēma būvatļauju būvniecības darbiem zemes gabalā /adrese B/.

[5.3] Nosakot atbildētājas pienākumu atlīdzināt prasītājai zaudējumus, jāņem vērā tās izdevumi par pakalpojumiem, nomas līgumā pielīgto zemes gabalu izmantošanas mērķi (ar apbūves tiesības), līguma termiņu (2053.gada 1.decembris), atbildētājas vainojamību nomas līguma spēkā neesamībā (nomas līgumi atzīti par spēkā neesošiem Jūrmalas pilsētas domes prettiesiskas darbības dēļ).

Prasība apmierināma to izdevumu apmērā, kas reāli radušies attiecībā uz zemesgabalu ar vienotu nosaukumu /Nosaukums C/ sagatavošanu apbūvei un tur veiktajiem reālajiem darbiem, materiāliem, palīglīdzekļiem, projektēšanai, elektroenerģijas piegādei, apsardzei, būvuzraudzībai, uzmērīšanai, kā arī apbūves projektēšanai.

[5.3.1] Jūrmalas pilsētas dome izdeva vairākus administratīvos aktus, kas deva prasītājai tiesības veikt projektēšanas un būvniecības darbus attiecībā uz zemesgabalu /adrese B/:

1)/datums/izsniegts arhitektūras un plānošanas uzdevums Nr./numurs/;

2)/datums/saskaņots skiču projekts;

3)/datums/izsniegta rakšanas darbu atļauja grunts nomaiņai Nr./numurs/;

4)/datums/izsniegta rakšanas darbu atļauja eksperimentālo pāļu dzīšanai Nr./numurs/;

5) /datums/izsniegta būvatļauja Nr./numurs/.

Trešo personu iesnieguma iesniegšana par būvatļaujas apstrīdēšanu 2008.gada 12.februārī apturēja būvatļaujas darbību, kā rezultātā prasītāja pārtrauca būvdarbus /adrese B/, un minētais zemesgabals izrādījās neizmantojams tam mērķim, kuram atbildētāja to iznomāja prasītājai - apbūves veikšanai, kas apturēja prasītājas darbošanos šajā projektā /Nosaukums C/ kopumā.

Par zaudējumiem saistībā ar reāliem būvniecības uzsākšanas sagatavošanas darbiem, ko apliecina darbu pieņemšanas un nodošanas akti, atzīstami šādi izdevumi: SIA „Abagars" – 318 778,81 Ls, SIA Arhitektu firma „Kubs" – 388 141,54 Ls, SIA „Alksnis - 104 430 Ls, SIA „Aniko"- 594,31 Ls, AS „BMGS"- 16 302,44 Ls, SIA „Ceļu projekts" - 12 508 Ls, IK „Ekserģija"- 74 340 Ls, SIA „Elko"- 3237 Ls, /pers. F/ –1793,40 Ls, SIA „Intra MTD" - 2749,40 Ls, SIA Inženieru birojs „Būve un forma"- 114 165 Ls, SIA „Jūrmalas elektromontāža" 264,67 Ls, AS „Latvenergo" - 814,80 Ls, SIA „NCC Konstrukcija" – 42 429,36 Ls, SIA „Pārsla-5" - 16 437,12 Ls, SIA „Ramiteh" - 5941,76 Ls, Sabiedrības veselības aģentūra – 60,40 Ls, SIA „Metrum" - 657 Ls, SIA „Ūdens līnija" – 8863,97 Ls, /pers. H/ –1624,28 Ls; atmaksājamais aizdevums SIA „Manutent Latvia" 59 711,04 Ls (summa, kuru prasītājas vietā samaksāja SIA „Manutent Latvia").

[5.3.2] Nav pamata piedzīt kā zaudējumus plašo, apjomīgo un dārgo reklamēšanos, tas uzskatāms par pašas prasītājas risku, ja tā reklamē un piedāvā pirkt to, kas vēl ir tikai projektu līmenī.

Arī grāmatvedības pakalpojumu izdevumi ir jāuzņemas prasītājai, jo katram uzņēmumam jāved grāmatvedība saskaņā ar likumu, tāpat nav pamatoti

izdevumi juridiskiem pakalpojumiem, jo nav redzama to sasaiste ar konkrēto projektu.

Daļā, kurā pirmās instances tiesa izdevumus ir atzinusi par nepierādītiem un nesaistītiem ar šo lietu, jeb pirmās instances sprieduma 36. un 37.punktu argumentācijai, apelācijas instances tiesa pievienojas un atsevišķi neuzskata par vajadzīgu tos analizēt.

[5.4] Atbildētājas iesniegtais eksperta atzinums izmantojams kā rakstveida pierādījums - sistematizēts izdevumu uzskaitījums, bet tas vērtējams kā konkrētā eksperta viedoklis, bez pierādījuma spēka.

[5.5] Nomas maksas un nekustamā īpašuma nodokļu piedziņa no atbildētājas 190 271,81 Ls (269 964,91 EUR) nevar tikt uzskatīta par zaudējumiem, bet gan izriet no atprasījuma tiesībām saskaņā ar Civillikuma 2369.pantu. Šāda atziņa izriet no Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 30.aprīļa sprieduma lietā Nr. SKC-0095/2014.

[5.6] Pirmās instances tiesa pareizi spriedusi jautājumā par to, ka prasītājai ir tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos 6% gadā, neskatoties uz to, ka tiesvedība lietā tika apturēta.

Tāpat pirmās instances tiesa pareizi un pietiekami ir izvērtējusi atbildētājas argumentus attiecībā uz pašas prasītājas vainu zaudējumu radīšanā.

[6] Kasācijas sūdzībā Jūrmalas pilsētas dome lūgusi atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru prasība apmierināta, un nodot lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Kasācijas sūdzībā minēti šādi argumenti.

[6.1] Ar spēkā stājušos Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2012.gada 11.jūnija spriedumu lietā Nr. C04211709 par /datums/zemes nomas līguma nr. 1.1-16.3/18 spēkā esamību, konstatēts, ka nomas tiesības ieguvējs, tas ir, prasītāja šajā lietā, noslēdzot līgumu, ar kuru tā ieguva tiesības celt uz iznomātajiem zemes gabaliem sev piederošas ēkas un būves un reģistrēt tās zemesgrāmatā, nevarēja nezināt, ka šādas tiesības pašvaldības izstrādātajos iznomāšanas noteikumos netika paredzētas. Tādējādi līguma ar šādu saturu noslēgšana no atbildētāja SIA „Beteks NK" puses ir vērtējama kā Civillikuma 1415.pantā norādītā darbība, kas vērsta, lai apietu likumu, tādēļ šāds darījums nav spēkā.

Līdzīgas atziņas ir paustas arī Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2012.gada 22.novembra spriedumā lietā Nr. C04327208.

Tādējādi Augstākā tiesa iepriekš norādītajos spēkā stājušos nolēmumos jau ir konstatējusi tieši prasītājas vainu zemes nomas līgumu noslēgšanā, šie apstākļi atzīstami par pierādītiem. Ignorējot prejudiciālus faktus, tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 96.panta otrās daļas noteikumus, kas noveda pie lietas nepareizas izspriešanas.

Ja viss iepriekš izklāstītais radītu tiesai šaubas par to, ka prasītāja apzināti pieļāvusi prettiesisku rīcību, slēdzot acīmredzami nelikumīgus darījumus, tad jebkurā gadījumā tai būtu bijis jāatzīst, ka, slēdzot šos darījumus, prasītāja ir pieļāvusi rupju neuzmanību, kas zaudējumu atlīdzības un citu civiltiesisko seku ziņā ir pielīdzināma ļaunam nolūkam (Civillikuma 1645.panta otrā daļa). Nepiemērojot šo materiālo tiesību normu, tiesa ir nonākusi pie aplamiem secinājumiem, un taisījusi nepamatotu, atbildētājas tiesības aizskarošu spriedumu.

Tikai tiesai zināmu iemeslu dēļ, kas nav atspoguļoti spriedumos, gan pirmās, gan otrās instances tiesa, spriedumu lietā Nr. C04211709 ir vērtējusi atrauti no citiem lietā esošajiem materiāliem.

Tiesa nepamatoti ir sašaurinājusi pušu jēdzienu un uzskatījusi, ka lietā Nr. C04211709 prasītāja nav bijusi puse. Civilprocesa likuma 96.panta otrā daļa noteic, ka fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

Prasītājas rīcība ar vienu spriedumu tiek atzīta par prettiesisku, bet ar otru spriedumu – ka, rīkojoties prettiesiski, prasītāja ir tiesīga saņem zaudējuma kompensāciju. Šāds konstatējums ir pretrunā Civillikuma 1642.panta jēgai un būtībai.

[6.2] Tiesu kolēģija nepamatoti nav ņēmusi vērā lietā iesniegtos pierādījumus, kas noveda pie nepareizas lietas izskatīšanas pēc būtības. Tādā veidā tika pārkāpts Civilprocesa likuma 93.panta ceturtā daļa, 96.panta otrā daļa un 97.panta pirmā un trešā daļa. Pierādījumu nevērtēšana savukārt noveda pie nepareizas materiālo tiesību normu piemērošanas.

[6.3] Tiesas secinājums, ka atbildētājas iesniegtais eksperta atzinums ir vērtējams kā konkrētā eksperta viedoklis bez pierādījuma spēka, ir pretējs Civilprocesa likumā noteiktajām prasībām.

Izskatot lietu, prasītāja sniedza paskaidrojumus par eksperta atzinumā minētajiem dokumentiem, bet lietā neiesniedza nevienu pierādījumu, kas apgāztu atzinumā minētos pierādījumus (dokumentus). Tiesa pretēji likumā noteiktajām prasībām nav norādījusi nevienu pierādījumu, kas apstiprinātu prasītājas paskaidrojumus.

Minētā tiesas rīcība ir pretrunā ar pušu sacīkstes principu, kā arī likuma „Par tiesu varu" 10.panta 1.punktam, kas noteic, ka tiesa spriežama tikai atbilstoši likumam.

Tiesa, izspriežot lietu, ir pārkāpusi likumā noteikto kārtību, kas noveda pie nepareizas lietas izspriešanas pēc būtības.

[6.4] Jau apelācijas sūdzībā atbildētāja vērsa tiesas uzmanību uz nepieciešamību izvērtēt iespējamību konkrētajā strīdā piemērot arī Civillikuma 1642.panta pirmo teikumu - ja abas puses darbojušās ļaunā nolūkā, vienā un tajā pašā virzienā un attiecībā uz to pašu priekšmetu, tad viena puse nevar vērst pret otru uz šā panta nekādu prasību.

Pie lietas faktiskiem apstākļiem, kas nodibināti ar visiem pierādījumiem, t.sk. ar spēkā esošiem nolēmumiem, tiesa nepamatoti piemērojusi Civillikuma 1779.pantu, un nepareizi interpretējusi Civillikuma 1587.pantu.

[6.5] Par pierādītu atzīstams fakts, ka abi minētie zemes nomas līgumi kā pretēji Civillikuma 1415.pantam ir atzīti par spēkā neesošiem. Taču būtiskākais tieši izskatāmajā lietā ir tas, ka šo līgumu noslēgšana ir vērtējama kā prettiesiska rīcība no nomnieka puses.

Slēdzot zemes nomas darījumus, prasītājai nevarēja nebūt zināmi likuma „Par pašvaldībām" 15.panta noteikumi, kurā ir sniegts pašvaldības funkciju uzskaitījums, un starp tām nav minēta zemes iznomāšana daudzdzīvokļu dzīvojamā kompleksa un daudzfunkcionālā sabiedriskā centra būvniecībai.

Turklāt /datums/noslēgtā zemes nomas līguma Nr. /numurs/ 6.4. punktā nomniekam ir paredzētas tiesības celt uz iznomātajiem zemesgabaliem ēkas un būves, kuras būs nomnieka īpašums, un tiesības tās reģistrēt uz sava vārda.

Šāda nomnieka tiesība nav paredzēta Jūrmalas pilsētas /datums/lēmumā Nr. /numurs/, ar kuru apstiprināti zemesgabalu /adrese A/, /adrese B/, /adrese C/ iznomāšanas noteikumi, kā arī pašos iznomāšanas noteikumos, kas, neapšaubāmi, jau pirms līgumu noslēgšanas bija zināmi prasītājai, taču balstoties uz kuriem tā tieši pieņēma lēmumu slēgt šos darījumus. Šāda tiesību neesamība izriet no 2001.gada 7.novembra nolikuma Nr. 53 „Par nekustamā īpašuma (nedzīvojamo un vasarnīcu telpu un ar tām saistīto zemes platību), kā arī atsevišķu zemesgabalu vai to daļu iznomāšanas un izīrēšanas kārtību", uz kura pamata zemesgabalu /adrese A/, /adrese B/, /adrese C/ iznomāšanas noteikumi ir izstrādāti. Tas pats attiecināms arī uz otro zemes nomas līgumu. Tādējādi atzīstams, ka jau pirms abu zemes nomas līgumu noslēgšanas prasītāja apzinājās, ka tās pašas darbība, slēdzot līgumus, kas ir pretēji likumam un pašvaldības izdotajiem administratīvajiem aktiem, ir vērsta, uz to, lai apietu likumu Civillikuma 1415.panta izpratnē.

[6.6] Tiesa spriedumā pamatoti citējusi Civillikuma 2132.pantu, taču nav to piemērojusi, kaut arī panta dispozīcija precīzi atspoguļo pušu starpā izveidojušos tiesisko situāciju: Prasītāja nevarēja nezināt, ka atbildētājai nav tiesību uz iznomājamiem zemes gabaliem, tādēļ prasītājai ir jācieš visi uz ļaunticīgu ieguvēju ar likumu noteiktie riski.

[6.7] Tiesa nepamatoti nav ņēmusi vērā ar Civillikuma 1776.pantu noteikto pienākumu cietušajam zaudējumu novēršanai veikt tādus pasākumus, kas attiecīgajos apstākļos ir saprātīgi, un vērtējusi tikai Jūrmalas pilsētas domes rīcības tiesiskumu lietas faktiskajos apstākļos, nepamatoti abstrahējoties no pašas prasītājas pieļautās prettiesiskās rīcības,

Prasītāja būvdarbu sagatavošanu un grunts nomaiņu uzsākusi bez būvatļaujas. Apelācijas instances tiesa šim faktam apstrīdētajā spriedumā nav veltījusi nekādu uzmanību uzskatot, ka tāda rīcība no prasītājas puses ir attaisnojama un pieļaujama.

Kaut arī atbildētāja ir pārliecināta, ka pie iepriekš minētajiem apstākļiem prasītājai vispār nav tiesības saņemt jebkādus zaudējumus, jo tā ir rīkojusies pretēji likumam, no tiesu prakses viedokļa ir būtiski, ka tiesa pasaka savu skatījumu attiecībā uz zaudējumu definīciju gadījumā, kad prasītāja veikusi faktiskās darbības pirms būvatļaujas saņemšanas.

[6.8] Tiesa nepamatoti ir ignorējusi, nedodot nekādu novērtējumu lietā esošajam pierādījumam - Valsts būvinspekcijas /datums/paziņojumam Nr. /numurs/ „Par būvobjektu pārbaudes rezultātiem", ar kuru konstatēts, ka grunts nomaiņas un eksperimentālo pāļu izvietošana zemesgabalā /adrese B/ veikta bez attiecīgās būvatļaujas, neievērojot Vispārīgo būvnoteikumu 129.punkta prasības - būvdarbu sagatavošana uzsākama tikai pēc tam, kad saņemta būvatļauja, un ignorējot 88.punkta prasības - saskaņots skiču projekts nedod tiesības saņemt būvatļauju vai uzsākt būvdarbus, minētajā paziņojumā īpaši uzsverot, ka rakšanas darbu atļaujas nav noteiktas būvniecību reglamentējošos normatīvos aktos, un, līdz ar to, nedod tiesības veikt grunts nomaiņu.

Konkrētajā gadījumā noteicošais ir fakts, ka prasītājas izdevumi grunts nomaiņai un eksperimentālo pāļu izvietošanai nebūtu radušies, ja arī pati prasītāja (bez jau pieminētā Civillikuma 1415.panta pārkāpuma, slēdzot nomas līgumus) nebūtu pieļāvusi prettiesisku rīcību - būvdarbu sagatavošanas darbu uzsākšanu bez būvatļaujas. Šis prasītājas rīcības prettiesiskums jau pats par sevi ir pamats prasības vismaz šajā daļā noraidīšanai, pamatojoties uz Civillikuma 1776.pantu (redakcijā, kas bija spēkā uz izdevumu rašanās brīdi), jo SIA „Beteks NK", rīkojoties klaji prettiesiski (bez būvatļaujas), nav ievērojis pienācīgu rūpību Civillikuma 1776.panta izpratnē.

[6.9] Tiesa pārkāpa Civilprocesa likuma 8.pantā noteikto principu, kā arī kļūdaini attiecināja uz lietā konstatētajiem apstākļiem Civillikuma 1779.pantu. Taisot spriedumu un novērtējot pierādījumus, tiesa ir pārkāpusi Satversmes 92.pantā noteiktās ikviena tiesības uz taisnīgu tiesu.

[7] Pretsūdzībā SIA „Beteks NK" lūgusi atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru:

1) noraidīta prasība attiecībā uz:

- samaksāto nomas maksu un nekustamā īpašuma nodokli 190 271,81 Ls (270 732,39 EUR) apmērā;

- šādiem izdevumiem: SIA „Arco Real Estate" - 2601,58 Ls; SIA „Arms Projekti" – 2882,74 Ls; SIA „Baltic FCB"– 600 Ls; AS „DNB Nord banka"- 600 Ls; SIA „Fanteh" – 3540 Ls; SIA „Marketing House" – 26 719,49 Ls; SIA „Pola-Impex" - 2547,62 Ls; SIA „Remora" – 5903,25 Ls; SIA „Rīgas dizains"- 4100,50 Ls; SIA „Trendmark" – 61 127 Ls; SIA „Belkom" – 1239 Ls; SIA „Brandbox"- 312,70 Ls; SIA „City24" – 566,40 Ls; SIA „Dzintaru koncertzāle" – 6519,99 Ls; SIA „Hotel Jūrmala SPA" – 531 Ls; SIA „JCDecaux Latvija"- 6103,55 Ls; SIA „Jelgavas tipogrāfija" – 5486,11 Ls; SIA „Nelda" – 2360 Ls; SIA „SK Latvia" - 1079,70 Ls (izdevumi, kas attiecas uz reklāmu un mārketingu); SIA „Jūrmalas siltums" – 82 044,98 Ls; SIA „STUDIO PERSPECTIVE"- 5846,19 Ls; SIA „LPL"- 2006 Ls;

2) spriedumā piedzītā zaudējumu summa par izdevumiem SIA „ELKO" ir par 15 757 Ls (22 420,19 EUR) mazāka nekā norādīts prasībā;

3) noraidīta prasība attiecībā uz uzkrātajiem procentu parādiem par SIA „Manutent Latvia" aizdevumiem SIA „Beteks NK"- 99 293 Ls (141 281,21 EUR);

4) attiecībā uz blakus prasījumiem, kas saistīti ar augstāk minētajiem zaudējumiem: likumiskajiem procentiem, tiesas izdevumiem un izdevumiem par advokāta palīdzību, kā arī no prasītāja par labu atbildētājiem tiesas izdevumiem.

Pretsūdzībā minēti šādi argumenti.

[7.1] Prasībā ietverta zaudējumu pozīcija, kuru veido nekustamā īpašuma nodoklis un nomas maksa, ko prasītājs samaksājis atbildētājam saskaņā ar nomas līgumiem, kas tika atzīti par spēkā neesošiem, par kopējo summu 190 271,81 Ls (kas ekvivalents 270 732,39 EUR)

Spriedumā minētā summa ir nepareizi konvertēta no latiem uz eiro, norādot summu 269 964,91 EUR. Tiesa izmantojusi kursu 1 EUR = 0,704802 Ls, taču bija jāizmanto ES Padomes neatsaucami fiksētais kurss 1 EUR = 0,702804 Ls.

Lietā nav strīda par to, ka minētie izdevumi ir faktiski samaksāti un ka tie samaksāti, pildot nomas līgumos noteiktos nomnieka pienākumus.

Apelācijas instances tiesa spriedumā, atsaucoties uz Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 30.aprīļa sprieduma lietā Nr. SKC-0095/14 norādījusi, ka nomas maksas un nekustamā īpašuma nodokļa piedziņa no atbildētājas 190 271,81 Ls (269 964,91 EUR) nevar tikt uzskatīta par zaudējumiem, bet gan izriet no atprasījuma tiesībām saskaņā ar Civillikuma 2369.pantu.

Taču tiesa ir nepareizi piemērojusi ar minēto spriedumu nodibināto judikatūru, un apelācijas instances tiesas secinājumi un no tiem izrietošā sprieduma rezolutīvā daļa ir pilnīgi pretēja atziņām, kuras lietā Nr. SKC-0095/14 ir paudusi Augstākā tiesa.

Abu lietu (šīs lietas un civillietas Nr. C17113510) apstākļi (juridiskie fakti) ir pēc būtības

identiski. Abos gadījumos Jūrmalas pilsētas dome iznomājusi komersantiem zemi apbūves veikšanai un pēc prokuratūras prasības zemes īpašuma tiesības attiesātas par labu valstij, tajā skaitā par spēkā neesošiem atzīti noslēgtie nomas līgumi, sakarā ar to, ka Jūrmalas pilsētas dome iznomājamo zemi bija prettiesiski izslēgusi no kompensējamo zemju saraksta un nodevusi nomā. Abās lietās nomnieki cēluši prasību par zaudējumu atlīdzināšanu pret Jūrmalas pilsētas domi un abās lietās zaudējumu aprēķinā ietilpa Jūrmalas domei samaksātā nomas maksa un nekustamā īpašuma nodoklis.

Lietā Nr. SKC-0095/14 (C17113510) prasība šajā daļā bija apmierināta gan pirmajā, gan apelācijas instancē. Jūrmalas pilsētas dome bija iesniegusi kasācijas sūdzību, cita starpā argumentējot, ka lietā neesot konstatēti visi zaudējumu atlīdzināšanas priekšnoteikumi.

Augstākā tiesa Jūrmalas pilsētas domes kasācijas sūdzību noraidīja un apelācijas instances tiesas spriedumu atstāja spēkā. Tiesa norādīja, ka šāda veida prasībā nemaz nav jāpierāda zaudējumu prasībām raksturīgie elementi (atlīdzināšanas priekšnoteikumi), jo Jūrmalas pilsētas domei ir pienākums atgriezt nomniekam no tā saņemto izpildījumu uz Civillikuma normu par netaisnu iedzīvošanos pamata sakarā ar nomas līguma atzīšanu par spēkā neesošu (saistībā ar atbildētājas prettiesiskām darbībām - zemes prettiesisku ierakstīšanu zemesgrāmatā uz sava vārda). Tomēr, tā kā apelācijas instances spriedums nav novedis pie nepareiza rezultāta (t.i., strīds lietā ir izspriests pareizi), tad nav pamata tā atcelšanai.

Tādējādi, ja šajā lietā apelācijas instances tiesa būtu pareizi piemērojusi sprieduma lietā Nr. SKC-0095/14 (C17113510) atziņas, tad, pirmkārt, tā nedrīkstēja noraidīt prasību daļā par nomas maksu un nekustamā īpašuma nodokli, kaut vai tikai tāpēc, ka prasība un pirmās instances tiesas spriedums, kas pamatoti ar zaudējumu atlīdzības pienākumu, nav novedis pie strīda izšķiršanas nepareiza rezultāta.

Otrkārt, piemērojot *iura novit curia* principu, tiesai pašai bija jāpārkvalificē attiecīgo summu piedziņas tiesiskais pamats no zaudējumu atlīdzināšanas pienākuma uz atprasījuma tiesību uz netaisnas iedzīvošanās pamata.

Treškārt, zaudējumu atlīdzināšanas prasība uzliek prasītājam lielāku pierādījumu nastu (plašāku pierādāmo apstākļu kopumu) nekā atprasījuma tiesība uz netaisnas iedzīvošanās pamata. Lietā nav strīda par to, ka nebūtu pierādīti zaudējumu atlīdzināšanas pamati tieši attiecībā uz nomas maksu un nekustamā īpašuma nodokli. Tāpēc nevar noraidīt prasību, ja prasītāja ir izpildījusi augstāku pierādīšanas standartu, nekā šāda rakstura prasībai būtu nepieciešams.

Ceturtkārt, prasītāja nepiekrīt, ka samaksātā nomas maksa un nekustamā īpašuma nodoklis nav prasītājas zaudējumi.

Faktiskie apstākļi šajā lietā ir tādi, ka Jūrmalas pilsētas dome neatļauti ierakstīja zemi zemesgrāmatā uz sava vārda un pēc tam iznomāja prasītājai ar apbūves tiesībām, iekasējot no nomas maksu un nekustamā īpašuma nodokli. Tas veido prasītājas mantisko pamatumu situācijā, kad pēc prokuratūras celtām prasībām divās citās lietās tiesa ir anulējusi Jūrmalas pilsētas domes īpašuma tiesības un noslēgtos nomas līgumus, un pēc Jūrmalas iedzīvotāju sūdzības administratīvā tiesa ir anulējusi apbūvei izsniegto būvatļauju. Savukārt, tas, vai zaudējuma (mantiskā pamatuma) atlīdzināšana tiek prasīta uz vispārīgiem zaudējumu atlīdzināšanas pamatiem (delikts), vai uz pamatiem, kas izriet no līguma nepildīšanas, vai kā atprasījums (restitūcija) sakarā ar līguma atcelšanu vai kā netaisna iedzīvošanās, ir tikai atprasījuma tiesiskais pamats, kas turklāt var viens otru papildināt. Turklāt nekustamā īpašuma nodokļa samaksu un atmaksāšanu regulē speciālās nodokļu likumu normas, kas neparedz pašvaldībai samaksātā nodokļa atprasījuma tiesības. Tāpēc prasība sakarā ar samaksātā nodokļa atgūšanu ir drīzāk zaudējumu atlīdzināšanas prasība, nevis samaksātā nodokļa atprasījums.

Tiesa, noraidot prasību daļā par nomas maksu un nekustamā īpašuma nodokli, ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, jo nepareizi piemērojusi judikatūru, piekto daļu, proti, nav rīkojusies atbilstoši vispārīgiem principiem un jēgai, kas ietver sevī arī doktrīnas atziņas un *iura novit curia* principu un līdz ar to nav pati piemērojusi Civillikuma 2369.pantu un turpmākos pantus. Tāpat tiesa nepareizi interpretējusi Civillikuma 1770.pantā ietvertās materiālo tiesību normas par zaudējumu jēdzienu, un nepamatoti nav atzinusi par piemērojamām materiāli tiesiskās normas, ar kurām prasītāja pamatojusi savu prasību.

[7.2] Noraidot prasību daļā par zaudējumiem, ko veido prasītājas samaksātie izdevumi par reklāmu un mārketingu, tiesa atzinusi, ka nav pamata piedzīt kā zaudējumus prasītājas plašo, apjomīgo un dārgo reklamēšanos, tas uzskatāms par pašas prasītājas risku, ja tā reklamē un piedāvā pirkt to, kas vēl ir tikai projektu līmenī. Taču tiesa nav norādījusi, kuras konkrētās izdevumu pozīcijas tā noraidījusi ar šo pamatojumu.

Pirmās instances tiesa apmierināja prasību attiecībā uz šādiem zaudējumiem, kurus var uzskatīt par reklāmas un mārketinga izdevumiem, bet kuri nav ietverti ar apelācijas instances tiesas spriedumu piedzīto zaudējumu uzskaitījumā: SIA „Arco Real Estate" - 2601,58 Ls; SIA „Arms Projekti"- 2882,74 Ls; SIA „Baltie FCB" – 600 Ls; AS „DNB Nord banka"- 600 Ls; SIA „Fanteh" – 3540 Ls; SIA „Marketing House" – 26 719,49 Ls; SIA „POLA-IMPEX"- 2547,62 Ls; SIA „REMORA" - 5903,25 Ls; SIA „Rīgas dizains" - 4100,50 Ls; SIA „TRENDMARK" – 61 127 Ls; kopā – 110 622,18, Ls (157 401,18 EUR).

Savukārt pirmās instances tiesa noraidīja prasību daļā par vairākiem reklāmas un mārketinga izdevumiem, par kuriem prasītāja iesniedza pretapelācijas sūdzību (SIA „Belkom"- 1239 Ls; SIA „Brandbox"- 312,70 Ls; SIA „City24" - 566,40 Ls; SIA „Dzintaru koncertzāle" - 6519,99 Ls; SIA „Hotel Jūrmala SPA" – 531 Ls; SIA „JCDECAUX LATVIJA" - 6103,55 Ls; SIA „Jelgavas tipogrāfija" - 5486,11 Ls; SIA „Nelda" – 2360 Ls; SIA „SK LATVIA" - 1079,70 Ls) un pievienoja arī papildus pierādījumus, ko tiesa pieņēma. Taču tā kā visi reklāmas un mārketinga izdevumi apelācijas instances tiesā tika noraidīti kopumā, tad prasītājas iesniegtā pretapelācijas sūdzība un tai pievienotie papildus pierādījumi lietā vispār nav izvērtēti.

Apelācijas instances tiesa ir izdarījusi prezumējošu secinājumu, ka noteikta veida izdevumi ir cietušā paša risks, tāpēc tā nav šos izdevumus vērtējusi pēc zaudējumu piedziņai noteiktajiem kritērijiem (apmērs, cēloņsakarība, prettiesiskā rīcība un vainojamība, cietušā darbības zaudējumu samazināšanā), lai gan materiālo tiesību normas, kas dotu pamatu šādam secinājumam, Latvijas tiesību aktos nepastāv.

Turklāt tiesa bez jebkāda pamatojuma un kritērijiem ir minētos zaudējumus nodēvējusi par „plašo, apjomīgo un dārgo reklamēšanos", tādējādi pārkāpjot Civilprocesa likuma 189.panta trešo daļu un 190.panta otro daļu, kas nosaka, ka spriedumam jābūt pamatotam ar apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā, jo reklāmas un mārketinga izdevumi veido tikai aptuveni 5 % no kopējās zaudējumu summas.

[7.3] Spriedumā uzskaitīti izdevumi, kurus tiesa atzinusi par piedzenamiem no atbildētājas. Attiecībā uz maksājumu SIA „ELKO" par elektroapgādes projektēšanu un izbūvi, summa 18 994 Ls (27 026,03 EUR), tiesa kļūdaini un bez jebkāda pamatojuma norādījusi summu 3237 Ls, proti, par Ls 15 757 (22 420,19 EUR) mazāk. Tādējādi pārkāpjot Civilprocesa likuma 189.panta trešo daļu un 190.panta otro daļu.

[7.4] Tiesa atzinusi, ka prasība apmierināma to izdevumu apmērā, kas reāli radušies attiecībā uz zemesgabalu ar vienotu nosaukumu /Nosaukums C/ sagatavošanu apbūvei un reālajiem darbiem minētajā zemesgabalā, materiāliem, palīgfidzekļiem, projektēšanai, elektroenerģijas piegādei, apsardzei, būvuzraudzībai, uzmērīšanai, kā arī apbūves projektēšanai. Tajā pat laikā minētajā zaudējumu uzskaitījumā tiesa bez jebkāda pamatojuma nav ietvērusi vairākas pozīcijas saistībā ar reāliem būvniecības uzsākšanas sagatavošanas darbiem un apbūves projektēšanu, kurus pirmās instances tiesa bija piedzinusi:

- SIA „Jūrmalas siltums" – 82 044,98 Ls - pieslēguma maksa par siltumtīklu izbūvi līdz iznomātajiem zemes gabaliem;
- SIA „STUDIO PERSPECTIVE" – 5846,19 Ls - izdevumi par būvprojekta vizualizācijas izstrādi;
- SIA „LPL" – 2006 Ls - izdevumi par projekta (zemes gabala /adrese D/ apbūves priekšlikuma) izstrādi.

Apelācijas instances tiesa spriedumā norādījusi, ka neatzīst par piedzenamiem tikai šādus izdevumus, kurus pirmās instances tiesa bija piedzinusi: reklamēšanas izdevumus, grāmatvedības un juridisko pakalpojumu izdevumus, izdevumus, kurus pirmās instances tiesa atzinusi par nepierādītiem un nomas maksu un nekustamā īpašuma nodokli.

Tāpat arī prasību daļā par uzkrāto procentu parādiem par SIA „Manutent Latvia" aizdevumiem SIA „Beteks NK" – 99 293 Ls (141 281,21 EUR) pirmā instance apmierinājusi, bet apelācijas instances tiesa šo zaudējumu pozīciju prasības apmierinātajā daļā nav iekļāvusi, nemotivējot tās noraidīšanu.

Līdz ar to arī daļā par šiem izdevumiem apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Civilprocesa likuma 189.panta trešo daļu, 190.panta otro daļu un 432.panta piekto daļu.

[8] Paskaidrojumos sakarā ar Jūrmalas pilsētas domes kasācijas sūdzību prasītāja lūgusi to noraidīt kā nepamatotu, uzsverot, ka tieši Jūrmalas pilsētas domei primāri ir jāatbild par zemesgabalu īpašuma tiesību iegūšanas un iznomāšanas likumību

[9] Atbildētāja paskaidrojumos sakarā ar prasītājas pretsūdzību lūgusi to noraidīt.

**Motīvu daļa**

[10] Izskatījis lietu, Senāts atzīst, ka tiesas spriedums ir atceļams un lieta nododama jaunai izskatīšanai lietā pieļauto procesuālo pārkāpumu dēļ, nenoskaidrojot strīda izšķiršanai nepieciešamos būtiskos apstākļus.

[11] Vērtējot kasācijas sūdzības argumentu par to, ka, izskatot konkrēto prasību par zaudējumu piedziņu, tiesai kā prejudiciālais fakts bija jāņem vērā Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2013.gada 11.jūnija spriedumā (lieta Nr. C04211709) atzītais, ka, slēdzot zemes nomas līgumus SIA „Beteks NK" darbībās konstatējamas Civillikuma 1415.panta pazīmes likuma apiešanā, Augstākā tiesa pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā izteiktajai atziņai, ka minētais Civillietu tiesu palātas spriedums un tajā izteiktais vērtējums nav kvalificējams kā prejudiciāls fakts Civilprocesa

likuma 96.panta otrās daļas izpratnē.

[11.1] Senāta ieskatā būtiski ir tas, ka tiesa ir konstatējusi nevis faktu, bet devusi savu vērtējumu SIA „Beteks NK" darbībām nomas līguma slēgšanā: „(..) nomas tiesības ieguvējs, noslēdzot līgumu, ar kuru viņš ieguva tiesības celt uz iznomātajiem zemesgabaliem sev piederošas ēkas un būves un reģistrēt tās zemesgrāmatā, nevarēja nezināt, ka šādas tiesības pašvaldības izstrādātajos iznomāšanas noteikumos viņam netika paredzētas, tādējādi līguma ar šādu saturu noslēgšana no atbildētāja SIA „Beteks NK" puses ir vērtējama kā Civillikuma 1415.pantā norādītā darbība, kas vērsta, lai apietu likumu, tādēļ šāds darījums nav spēkā."

Minētais Civillietu tiesas palātas atzinums, cik no tā var spriest, pamatots uz diviem apstākļiem: 1) nomnieks nevarēja nezināt, ka tiesības celt uz iznomātajiem zemesgabaliem sev piederošas ēkas un būves pašvaldības izstrādātajos iznomāšanas noteikumos viņam netika paredzētas; 2) nomnieks nevarēja nezināt, ka tiesības reģistrēt tam piederošas ēkas un būves zemesgrāmatā pašvaldības izstrādātajos iznomāšanas noteikumos viņam netika paredzētas.

Nav strīda un to Jūrmalas dome nav noliegusi, ka iznomātie zemes gabali bija paredzēti apbūvei un to apstiprina pirms nomas līgumu noslēgšanas pieņemtais Jūrmalas pilsētas domes /datums/lēmums Nr./numurs/ „Par zemesgabalu /adrese A/, /adrese B/, /adrese C/ nomas līgumu noslēgšanu ar SIA „Beteks NK", kura 1.punktā norādīts: „Noslēgt līgumu ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību „BETEKS NK" (..) daudzdzīvokļu dzīvojamā kompleksa un daudzfunkcionāla sabiedriskā centra būvniecībai." (sk. *lietas 1.sēj., 36.lpp.*), kā arī Jūrmalas pilsētas domes /datums/lēmums Nr./numurs/ „Par zemesgabala /adrese D/ nomas līgumu noslēgšanu ar SIA „Beteks NK", kura 1.punktā norādīts: „Noslēgt līgumu ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību „BETEKS NK" (..) daudzfunkcionāla sabiedriskā kompleksa būvniecībai." (sk. *lietas 1.sēj., 43.lpp.*). Tieši šie lēmumi bija tiesiskais pamats nomas līguma slēgšanai.

Tiesas motīvs par būvju reģistrāciju zemesgrāmatā nav saistāms ar Civillikuma 1415.pantu, jo šo kārtību nosaka likums un to nevar ietekmēt likumā noteiktajai kārtībai pretēja pušu vienošanās un tas nevar būt pamats darījuma atzīšanai par spēkā neesošu.

[11.2] Senāts norāda, ka zemes platībā, par ieguldījumiem kurā ir celta zaudējumu piedziņas prasība, ietilpst ne vien zemes gabali /adrese A/, /adrese B/, /adrese C/, par kuru nomas līgumu atzīšanu par spēkā neesošiem ir Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2013.gada 11.jūnija spriedums (lieta Nr.C04211709), bet arī zemes gabals /adrese D/. Par šā zemes gabala nomas līguma atzīšanu par spēkā neesošu strīds risināts civillietā Rīgas apgabala prokuratūras prasībā valsts interesēs pret Jūrmalas pilsētas domi un SIA „Beteks NK" par īpašuma tiesību dzēšanu, nomas līguma atzīšanu par spēkā neesošu, īpašuma tiesību atzīšanu (lieta Nr.C04327208). Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2012.gada 22.novembra spriedumā šajā lietā Civillikuma 1415.pantā minētā neatļauta un nepieklājīga darbība, kuras mērķis ir pretējs likumiem vai vērsta uz to, lai apietu likumu, attiecināta uz Jūrmalas pilsētas domes lēmumu „Par zemes gabala /adrese D/, iznomāšanas noteikumu apstiprināšanu", atzīstot to par prettiesisku.

Savukārt starp Jūrmalas domi un SIA „Beteks NK" noslēgtais nomas līgums atzīts par spēkā neesošu sakarā ar Jūrmalas pilsētas domes prettiesisko administratīvo aktu kā pamatu šādam līgumam.

Tādējādi attiecībā uz zemes gabala /adrese D/ nomu, nav konstatēta tāda SIA „Beteks NK" rīcība, kas būtu pamats uzskatam par tās pašas vainu zaudējumu radīšanā.

[11.3] Lemjot par Civilprocesa likuma 92.pantā noteiktā principa piemērošanu būtiski ir tas, kādās pozīcijās jau notikušā tiesvedībā puses ir atradušās. Rīgas apgabala prokuratūras prasībās valsts interesēs *(lieta Nr.C04327208 un lieta Nr. C04211709)* Jūrmalas dome un SIA „Beteks NK" bija atbildētāji ar acīmredzamu kopīgu mērķi novērst celtās prasības apmierināšanu un tos saistīja kopīgi taktiski paņēmieni, kā panākt sev labvēlīgu spriedumu. Izvēlētie paņēmieni varētu arī neatbilst mērķim par objektīvās patiesības noskaidrošanu, jo nolūks bija aizsargāt savu interesi.

Tā kā izskatāmajā lietā Jūrmalas dome un SIA „Beteks NK" vairs nav procesuālie partneri, bet ir procesuālie pretinieki, nav pamata uzskatīt, ka šajā lietā piedalās tās pašas puses, kas Rīgas apgabala prokuratūras prasības lietās.

[11.4] Senāts atzīst, ka tiesas secinājumiem par lietas faktiskajiem apstākļiem un to juridisko novērtējumu būtu atzīstams saistošs raksturs vēlākajā tiesas procesā, ciktāl šādu secinājumu apšaubīšana vienlaikus liktu apšaubīt agrākā sprieduma rezolutīvo daļu.

Rīgas tiesu apgabala prokurora prasības pamatojumā Civillikuma 1415.pants ir saistīts ar Jūrmalas pilsētas domes un Jūrmalas pilsētas zemes komisijas prettiesiskajām darbībām. Minētā likuma norma nav attiecināta uz SIA „Beteks NK" kā nomnieku, ko apliecina iepriekš minētais Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2012.gada 22.novembra spriedums. Tādējādi Civillietu tiesu palātas 2013.gada 11.jūnija spriedumā (lieta Nr. C04211709) izteiktā atziņa, ka „(..) līguma (..) noslēgšana no atbildētāja SIA „Beteks NK" puses ir vērtējama kā Civillikuma 1415.pantā norādītā darbība" nav uzskatāma par prejudiciālu faktu Civilprocesa likuma 96.panta otrās daļas nozīmē.

[12] Senāts neatrod pamata apstrīdēt pirmās instances tiesas atzinumu, kuram pievienojusies apelācijas instances tiesa, attiecībā par to, ka Jūrmalas domes rīcība, nostiprinot zemesgrāmatā īpašuma tiesības uz zemes gabaliem, uz kuriem tādu tiesību tai nebija, un ar tiem rīkojoties, ir pieļāvusi rupju neuzmanību Civillikuma 1645.panta izpratnē, kas zaudējumu atlīdzības un citu civiltiesisko seku ziņā pielīdzināms ļaunam nolūkam. To apliecina arī jau minētais Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2012.gada 22.novembra spriedums (lieta Nr. C04327208) un Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2013.gada 11.jūnija spriedums (lieta Nr. C04211709).

[13] Lai gan atbildētājas kasācijas sūdzībā ir norādīts, ka tiesa ir citējusi, bet nav piemērojusi Civillikuma 2132.pantu, izteiktais apgalvojums neatbilst patiesībai.

Apelācijas instances tiesa ir citējusi vairākus Civillikuma pantus vienu pēc otra, katru atsevišķi neanalizējot, tādējādi radot šķietamu iespaidu, ka norma nav sasaistīta ar konkrētās lietas faktiskajiem apstākļiem.

Atbilde attiecībā uz Civillikuma 2132.pantu *(Ja kāda trešā persona ceļ prasību, kas atrodas pretrunā ar to tiesību, kuru iznomātājs vai izīrētājs uzskatījis par savu, un nomnieku vai īrnieku tamdēļ izstumj, tad pirmajam jāatlīdzina nomniekam vai īrniekam ar to nodarītais zaudējums, pat ja viņš būtu rīkojies labā ticībā. Bet ja pats nomnieks vai īrnieks bijis ļaunā ticībā, tad viņam nav tiesības uz atlīdzību.)* ir ietverta turpmākajos apelācijas instances tiesas secinājumos: „Tiesas kolēģija uzskata, ka, ņemot vērā, ka pušu starpā noslēgtie nomas līgumi atzīti par spēkā neesošiem Atbildētāja prettiesiskas rīcības dēļ, tātad saskaņā ar CL 1775.pantu zaudējums nav nejaušs un ir jāatlīdzina.

Šādos apstākļos Prasītāja prasījums par zaudējumu piedziņu ir pamatots, izvērtējams un apmierināms daļēji.

Tiesas kolēģija uzskata, ka kritiski vērtējami Atbildētāja argumenti par Prasītāja paša prettiesisku rīcību un uzskata šajā sakarā izvirzītos argumentus par nepamatotiem. Prasītājs paļāvās uz pašvaldības rīcību, noslēdza nomas līgumus uz pašvaldības izvirzītajiem nosacījumiem, saņēma akceptu būvdarbu projektēšanai, saņēma būvatļauju zemesgabalam /adrese B/."

Atbildētājas kasācijas sūdzībā izteiktais apgalvojums, ka prasītāja nevarēja nezināt, ka atbildētājai nav tiesību uz iznomājamiem zemes gabaliem un tādēļ viņai jācieš visi uz ļaunticīgu ieguvēju ar likumu noteiktie riski, ir deklaratīvs apgalvojums, par ko pierādījumi pirmajās divās tiesu instancēs nav tikuši iesniegti. Šāds apgalvojums ir pretrunā Zemesgrāmatu likuma 1.pantā nostiprinātajam publiskās ticamības principam. Turklāt no Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2012.gada 22.novembra spriedumā (lieta Nr. C04327208) un Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2013.gada 11.jūnija spriedumā (lieta Nr. C04211709) atreferētās Jūrmalas domes apelācijas sūdzības izriet, ka tā ir bijusi pārliecināta par īpašuma tiesību nostiprināšanas

pamatotību un noslēgto nomas līgumu tiesiskumu. Ja Jūrmalas dome pati konsekventi uzstāja par tās īpašuma tiesībām uz strīdus zemes gabaliem un par to vēl 2013.gadā centās pārliecināt arī tiesu, grūti izskaidrojams, kā par pretējo varēja zināt prasītāja, slēdzot nomas līgumus 2005.gadā.

[14] Lai gan minētais neattiecas uz materiālo tiesību normu piemērošanas tiesiskajiem aspektiem, Senāts uzskata par nepieciešamu norādīt uz atbildētājas attieksmi pret celto prasību un tās nostāju tiesas procesa laikā.

Apelācijas instances tiesas 2016.gada 30.maija tiesas sēdē tieši atbildētājas pārstāvis zvērināts advokāts Mārcis Krūmiņš ierosināja jautājumu par izlīguma noslēgšanu (sk. *lietas 4.sēj., 4.lpp.*). Tā kā pretējo pusi neapmierināja piedāvājums segt zaudējumus summā, kas ir piecas reizes mazāka par prasības summu, sarunas par izlīgumu turpinātas netika.

Šāda nostāja atbildētājam, kas pārliecināts par to, ka prasība nav pamatota, kā tas ir akcentēts kasācijas sūdzībā, nav raksturīga. Izteiktais piedāvājums acīmredzami norāda uz pušu attiecību patieso dabu un mēģinājumu rast kompromisu situācijā, kur jautājums par atbildētājas civiltiesisko atbildību nav diskutējams.

[15] Civilprocesa likuma 426.panta pirmā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.

Likuma normā noteiktais par lietas izskatīšanu pēc būtības nozīmē visu uz izšķiramo strīdu attiecošo apstākļu noskaidrošanu civilprocesā realizējamās sacīkstes formā, pusēm dodot paskaidrojumus, iesniedzot pierādījumus, tiesai adresētus pieteikumus, piedaloties liecinieku un ekspertu nopratināšanā, citu pierādījumu pārbaudē un novērtēšanā, piedaloties tiesu debatēs un veicot citas procesuālās darbības Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Kā rezultāts sacīkstes procesā noskaidrotajam ir Civilprocesa likuma 193.panta piektajai daļai atbilstošs spriedums, tā motīvu daļā tiesai sniedzot konstatēto lietas apstākļu juridisko novērtējumu atbilstoši piemērojamajiem normatīvajiem aktiem.

To, ka tiesas spriedums neatbilst Civilprocesa likuma 193.panta piektajai daļai, apliecina pašas apelācijas instances tiesas mēģinājums kļūdu labošanas procedūrā grozīt ar sprieduma piedzītās summas ar starpību pat vairāku desmitu tūkstošu eiro apmērā (sk. *Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 10.augusta lēmumu, lietas 4.sēj., 128.-133.lpp.*).

Tā kā pārsūdzētais apelācijas instances tiesas spriedums neatbilst iepriekšminētajiem tiesas spriešanas procesā noteiktajiem kritērijiem un Civilprocesa likuma 190.pantā noteiktajam par sprieduma likumīgumu un pamatotību, tas ir atceļams.

[16] Šādu savu secinājumu Senāts pamato ar turpmāk minētajiem argumentiem:

Atbildētājas Jūrmalas domes apelācijas sūdzībā, iebilstot tiesas izdarītajiem secinājumiem par prasītājai nodarītajiem zaudējumiem, ar atsauci uz tiesu ekspertes /pers. S/ eksperta atzinumu, norādīts, ka prasītāja iesniegusi tādus dokumentus, kas neapstiprina, ka tajos minētie pakalpojumi faktiski sniegti, turklāt divi līgumi saturot fiktīvu darījumu pazīmes (sk. *lietas 3.sēj., 133.-135.lpp.*). Apelācijas sūdzībā norādīti konkrēti darījumi un summas, kurām atbildētāja iebilst. Bez tam uzskaitīti izdevumi, kas atbildētājas ieskatā nav attiecināmi uz prasītājas saimniecisko darbību un nav saistīti ar pušu noslēgtajiem zemes nomas līgumiem. Tas ir atspoguļots arī pašas apelācijas instances tiesas sprieduma aprakstošajā daļā, atreferējot apelācijas sūdzības motīvus *(sk. sprieduma apelācijas sūdzības motīvu atreferējuma 13.- 17.punkts, lietas 4.sēj., 88.-89.lpp.*).

Norāde apelācijas sūdzībā uz vairāk kā 20 šādiem darījumiem par vairāk kā pus miljona latu, radīja nepieciešamību tiesai noskaidrot katra darījuma saistību ar plānoto būvniecību un tajā norādīto darbu/ pakalpojumu samaksas pamatotību.

Tas, ka izskatāmajā lietā ir liels noslēgto darījumu apjoms, neatbrīvo tiesu no pienākuma katru darījumu vērtēt atsevišķi, līdzīgi kā tas būtu gadījumā, ja strīds lietā būtu tikai par viena noslēgta līguma izpildi un ar to saistīto zaudējumu piedziņu.

Ne uz vienu no apelācijas sūdzībā norādītajiem iebildumiem apstrīdēto izdevumu sakarā, konkrēta atbilde apelācijas instances tiesas spriedumā nav sniegta, un pretējās puses paskaidrojumus par katru no apstrīdētajiem darījumiem vispār nevērtējot, strīdu pēc būtības tiesa nav izšķirusi.

[16.1] Par apelācijas sūdzībai pievienoto tiesu ekspertes /pers. S/ atzinumu apelācijas instances tiesa izteikusies „(..) kā rakstveida pierādījums tas izmantojams tādā nozīmē, ka sistematizēts izdevumu uzskaitījums, bet atzinums ir vērtējams kā konkrētā eksperta viedoklis, bez pierādījuma spēka." Ja tiesa uzskatījusi, ka šim dokumentam nav pierādījuma spēka kā eksperta atzinumam, tas bija vērtējams kā rakstveida pierādījums, taču tajā ietvertā informācija pretēji Civilprocesa likuma 97.pantam tiesas spriedumā nav ne vērtēta, ne pieminēta.

Šajā rakstveida pierādījumā ir analizēti konkrētie darījumi un uz to balstīta atbildētājas pozīcija par nepamatoti pieprasītajām summām. Turklāt apelācijas instances 2016.gada 30.maija tiesas sēdē atbildētāja kā liecinieci bija lūgusi nopratināt /pers. S/. Tiesa šo lūgumu tāpat kā prasītājas pieteikto lūgumu par /pers. T/ nopratināšanu attiecībā uz izdevumiem mārketingam un reklāmai noraidījusi, neminot tam nekādu pamatojumu.

Ja tiesu ekspertes /pers. S/ atzinumu tiesa kvalificēja kā rakstveida pierādījumu un ja tajā ietvertā informācija un secinājumi attiecas uz strīda priekšmetu, tiesai šis pierādījums bija jānovērtē atbilstoši Civilprocesa likuma 97.panta noteikumiem, uzklausot pretējās puses viedokli par katru no strīdā esošajiem darījumiem un pieprasītajām summām. To, ka minētais dokuments bija vērtējams kā speciālista vai lietpratēja viedoklis apliecina atzinumam pievienotais Tiesu ekspertu padomes 2015.gada 25.martā izdotais tiesu eksperta sertifikāts, kas apliecina /pers. S/ tiesības veikt grāmatvedības ekspertīzes.

[16.2] Kas attiecas uz kasācijas sūdzībā norādīto saistībā ar Civillikuma 1776.panta noteikumu izpildi zaudējumu novēršanai no pašas prasītājas puses, tiesai, atkārtoti izskatot lietu, rūpīgi jāizvērtē prasītājas darbību tiesiskums un atbilstība normatīvajam regulējumam attiecīgo būvdarbu veikšanas procesā.

[16.3] Kasācija sūdzībā ir norādīts, ka spriedums ir pārsūdzēts arī daļā par likumisko procentu 525 420,50 EUR piedziņu par laiku no 2008.gada 21.oktobra līdz 2016.gada 13.jūnijam.

Spriedumu atceļot daļā par zaudējumu piedziņu, spriedums līdz ar to atceļams arī daļā par likumisko procentu piedziņu.

Lai gan kasācijas sūdzībā nav apstrīdēts likumisko procentu piedziņas tiesiskais pamats, kas atbilstoši pirmās instances spriedumam ir Civillikuma 1759.panta 1.punkts (apelācijas instances tiesa pievienojusies pirmās instances tiesas sprieduma motīviem), Senāts uzskata par nepieciešamu norādīt, ka, atkārtoti izskatot lietu, tiesai ir jāmotivē šīs likuma normas piemērošana, atklājot kuras no piedzenamajām summām ir kvalificējamas kā „parāds". Vienlaikus tiesai ir jāņem vērā judikatūra Civillikuma 1759.panta 1.punkta piemērošanā, pušu starpā pastāvot strīdam par zaudējumu atlīdzināšanas pienākumu.

[17] Prasītājas SIA „Beteks NK" pretapelācijas sūdzībā bija izteikti iebildumi par pirmās instances tiesas 14 noraidītajām izdevumu pozīcijām, par katru no tām pretapelācijas sūdzībā sniedzot detalizētāku skaidrojumu (sk. *lietas 3.sēj., 145.- 151.lpp.*).

Pretapelācijas sūdzība apelācijas instances tiesā pēc būtības nav izskatīta, tās spriedumā vien norādot: „Daļā, kurā pirmās instances tiesa ir atzinusi par nepierādītiem un nesaistītiem ar šo lietu izdevumiem, jeb pirmās instances sprieduma 36. un 37.punktu argumentācijai, apelācijas instances tiesa pievienojas un atsevišķi neuzskata par vajadzīgu analizēt." Taču šī analīze bija nepieciešama, jo pretējā gadījumā šos pretapelācijas sūdzības motīvus

nevarēja ne apstiprināt, ne noraidīt.

Jānorāda, ka vērtējuma minētajām izdevumu pozīcijām nav arī pirmās instances tiesas spriedumā, kas aizstāts ar tiesas lakonisku norādi: „Tiesa par izdevumiem, kuru cēlonisko sakaru ar iznomājamiem zemesgabaliem prasītāja nav pierādījusi, atzīst šādus izdevumus: SIA BELKOM – LVL 1239; (..) kopā 30 933,42 LVL."

[17.1] Ja SIA „Beteks NK" darbībās tiesa nesaskatīja prettiesiskas rīcības pazīmes, kas tai liegtu tiesības uz zaudējumu atlīdzību un par daļēju zaudējumu piedziņu tiesa ir taisījusi spriedumu, spriedumā pēc būtības nav motīvu, kāpēc pilnībā noraidīti prasījumi attiecībā uz reklāmas un grāmatvedības izdevumiem. Prasītājas zaudējumus apelācijas instances tiesa noteica 1 665 495,13 EUR, kas galvenokārt ir tās izdevumi saistībā ar noslēgtajiem darījumiem nomas līgumu darbības laikā. Nav apstrīdams, ka grāmatvedības vešana atbilstoši noteiktajam normatīvajam regulējumam ir viens no nepieciešamajiem elementiem. Tiesai bija jāmin argumenti, kāpēc par šādiem izdevumiem, kuri darījumu anulēšanas rezultātā, izrādījušies velti tērēti, vainīgajam nav jāatbild.

Senāts atzīst, ka, izšķirot strīdu pēc būtības, attiecīgos apstākļos tērētos izdevumus reklāmai tiesa būtu tiesīga novērtēt par bezmērķīgiem un nevajadzīgiem. Taču konkrētajā gadījumā tāda tiesas slēdziena nav. Tiesa runā par „plašo, apjomīgo un dārgo reklamēšanos". Iespējams, tiesa pieļāvusi, ja reklamēšanās nebūtu tik „plaša, apjomīga un dārga", tad šie izdevumi būtu jāsedz. Tiesa nav noskaidrojusi nekustamā īpašuma attīstītāju tendences, mērķi šādu reklāmu izvietošanai un to, vai attaisnojama ir produkta reklamēšana jau projekta sākuma stadijā. Ja konkrētajā gadījumā reklāmas izdevumi ir bijuši nesamērīgi lieli, tiesa tie jānosaka mazākā summā.

[17.2] Attiecībā uz prasījumu par nomas maksas un nekustamā īpašuma nodokļa piedziņu apelācijas instances tiesa norādījusi, ka tie nevar tikt atzīti par zaudējumiem, „ (..) bet gan izriet no atprasījuma tiesībām saskaņā ar CL 2369.pantu". Lai gan no sprieduma motīvu daļas neizriet, ka prasība šajā daļā būtu noraidāma, piedzītajā zaudējumu summā atbilstoši prasītājas norādītajam šī prasījuma pozīcija nav ietverta.

Prasības noraidīšana ar tiesas minēto pamatojumu, ir uzskatāma par tiesas kļūdu.

Taisot spriedumu, tiesai ir saistošs prasītāja materiāltiesiskais prasījums, kura likumību un pamatotību, tiesai jāpārbauda, kā arī pamats – apstākļi, uz kuriem prasītājs pamato savu prasījumu. Prasības priekšmets ir tās aprstrīdētās tiesības, tiesiskās attiecībās, kuras pastāv starp prasītāju un atbildētāju un kuru esamību vai neesamību prasītājs lūdz tiesu konstatēt, vienlaikus lūdzot aizsargāt savas aizskartās vai apstrīdētās tiesības vai ar likumu aizsargātās intereses (sk. *Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā 6 redakcijā. - Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2011., 321.lpp.).*

Prasības pamatu veido apstākļi (juridiski fakti), ar kuriem tiesību normas hipotēze saista strīda pušu materiāltiesiskās attiecības esamību, grozīšanos vai izbeigšanos. Tie ir apstākļi, kas apliecina, ka atbildētājam iestājies noteiktu saistību izpildes pienākums, piemēram, jāatdod nauda, jāizpilda noteiktas darbības (sk. *turpat 322.lpp., arī Senāta 2007.gada 12.decembra spriedumu lietā Nr. SKC-237 (C32204004), 2006.gada 15. novembra spriedumu lietā Nr .SKC-635 (C28329703)*).

Tiesību doktrīnā atzīts „(..) likumu neaizrādīšana un pat nepareiza aizrādīšana neatņem prasītājam iespēju panākt taisnīgu tiesas aizsardzību, vēl vairāk tādēļ, ka *iura novit curia* – tiesai pašai jāzin likumi un jāpiemēro tie ne tikai pēc likuma burta, bet arī pēc likuma gara" (sk. *V. Bukovskis. Civīlprocesa mācības grāmata. Autora izdevums, Rīga, 1933.g., 305.lpp.*). „Kā pilnīgi patstāvīgai un neatkarīgai iestādei – tiesai jāievēro tikai likums, kuram vienīgi ir noteicoša nozīme priekš tās. Šinī tiesību piemērošanas nozarē tiesa ir pati speciālists, kuram nav vajadzīgi citu lietpratēju slēdzieni. Sakarā ar to tiesa, no vienas puses nav saistīta ar prāvnieku atsaukšanos uz kādu likumu vai uz prāvnieka priekšā likto likuma iztulkojumu. Arī prāvnieku izdarītā savstarpējo juridisko attiecību kvalifikācija nav saistoša tiesai." (turpat, *430.lpp.*).

Minētais, kā Augstākā tiesa ir norādījusi, dod pamatu atzinumam, ka prasītājas norādītās tiesību normas, t.sk., šo normu iztulkojums, tiesai nav saistošs, jo nevis materiālo tiesību norma pati par sevi veido prasības pamatu, bet gan juridiskie fakti, uz kuriem prasītājs pamato savu prasījumu. Otrkārt, konkrētajam gadījumam atbilstoša tiesību norma ir jāmeklē tiesai, kurai ir jāizšķir noteikts tiesisks strīds, un ar iztulkošanas palīdzību jāpārbauda tās jēga, lai konstatētu, vai normā paredzētās tiesiskās sekas ir piemērojamas konkrētajam faktiskajam sastāvam (sk. *Augstākās tiesas 2014.gada 30.aprīļa spriedumu, lieta Nr. SKC-0095/2014(C17113510)*). Līdz ar to tiesai prasījums bija jāizskata pēc būtības.

[18] Spriedumu atceļot prasījumu daļā, tas atceļams arī pārējā daļā, tajā skaitā, attiecībā uz tiesas un tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Spriedumu atceļot, personām, kas par kasācijas sūdzību un kasācijas pretsūdzību iemaksājušas drošības naudu (Jūrmalas dome un zvērinātu advokātu birojs „Glimstedt un Partneri"), tā atmaksājama atbilstoši Civilprocesa likuma 458.panta otrajai daļai.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Senāts

**nosprieda**

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 13.jūnija spriedumu atcelt un nodot lietu jaunai izskatīšanai tai pašai tiesai.

Atmaksāt Jūrmalas domei un zvērinātu advokātu birojam „Glimstedt un Partneri" drošības naudu 300 EUR katram.

Spriedums nav pārsūdzams.

V. Jonikāns V. Cīrule A. Keišs